

3 آبان در گذرتاریخ

* درگذشت فریدون مشیری، شاعر و ترانه سرای نامدار ایران (1379 ش)

اشاره:

فریدون مشیری در سی ام شهریور ۱۳۰۵ در تهران به دنیا آمد. سالهای اول و دوم تحصیلات ابتدایی را در تهران انجام داد و سپس به علت مأموریت اداری پدرش به مشهد رفت و بعد از چند سال دوباره به تهران بازگشت و سه سال اول دبیرستان را در دارالفنون گذراند و آنگاه به دبیرستان ادیب رفت. مشیری سرودن شعر را از نوجوانی و تقریباً از پانزده سالگی شروع کرد. اولین مجموعه شعرش با نام تشنه توفان در ۲۸ سالگی او با مقدمه محمدحسین شهریار و علی دشتی در ۱۳۳۴ به چاپ رسید. معروفترین اثر وی شعر «کوچه» نام دارد که در اردیبهشت ۱۳۳۹ در مجله «روشنفکر» چاپ شد. این شعر از زیباترین و عاشقانه ترین شعرهای نو زبان فارسی است. او در سال ۱۳۳۳ با خانم اقبال اخوان ازدواج کرد و اکنون دو فرزند به نامهای بابک و بهار از او به یادگار مانده است. مشیری سالها از بیماری رنج می برد و در بامداد روز جمعه ۳ آبان ماه ۱۳۷۹ خورشیدی در سن ۷۴ سالگی در تهران درگذشت.

* انتصاب «171#&؛ رضاخان میرپنج» به نخست وزیري توسط «171#&؛ احمدشاه قاجار» (1302 ش)

اشاره:

هنگامی که مشیرالدوله از سوی احمدشاه قاجار به نخست وزیري منصوب گردید، رضاخان با سمت وزارت جنگ در هیئت دولت حضور یافت. پس از چندی، رضاخان که در پی فرصتی برای قدرت بیشتر و جولان در کشور بود، نخست وزیر را تهدید کرد و موجبات ترس و سپس استعفای او را پدید آورد. از آن سو، طرفداران سردار سپه نیز با غوغا سالاری در مطبوعات، رضاخان را بهترین گزینه برای ریاست دولت معرفی کردند به طوری که به خود احمد شاه نیز فهمانده شد که فعلاً مرد میدان ایران، فقط سردار سپه است. مشیرالدوله نیز می دانست اگر شاه به اروپا برود، او قادر به کنار آمدن با سردار سپه و طرفداران او نخواهد بود. لذا در اواخر مهرماه نزد احمد شاه رفت و به هر ترتیب که بود، او را راضی ساخت تا استعفایش را بپذیرد. شاه ناگزیر تن بدین کار داد و با وجود مخالفت آیت الله سیدحسین مدرس و یاران او، در تاریخ سوم آبان 1302 ش سردار سپه را به عنوان رئیس الوزرا معرفی و منصوب کرد و پس از يك هفته، خود، راهی اروپا شد و رضاخان را یکه تاز میدان نمود. با خروج احمد شاه از ایران، رضاخان همه کاره کشور شد و از آن پس، مقدمات تغییر نظام حکومتی را در سر پروراند. احمدشاه در حالی که کشور را ترک می گفت که نمی دانست بازگشتی برایش متصور نیست و در این سفر، تاج و تختش را از دست خواهد داد و رضا میر پنج حکومتی دیگر بنیان خواهد نهاد.

* افتتاح بی سیم امواج کوتاه در ایران (1339 ش)

* آزادی تعدادی از زندانیان سیاسی در پی گسترش نهضت اسلامی مردم (1357 ش)

* عملیات جاده ماهشهر، به طور مشترک به فرماندهی ارتش (1359 ش)

اشاره:

این عملیات در تاریخ ۳ آبان ۱۳۵۹ با هدف عقب راندن ارتش عراق از منطقه اشغالی شرق کارون صورت گرفت.

* رحلت عالم فاضل و پرهیزگار آیت الله «171#&؛ میرزا جواد آقا تهرانی» (1368 ش)

اشاره:

آیت الله میرزا جواد آقا تهرانی در سال 1283 ش (1322 ق) در تهران در خانواده ای مذهبی به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی در تهران و قم، راهی نجف اشرف گشت و از محضر حاج شیخ مرتضی طالقانی و محمدتقی آملی کسب فیض نمود. میرزای تهرانی پس از دو سال توقف در نجف به تهران بازگشت و پس از مدتی در مشهد از درس بزرگانی همچون میرزای اصفهانی و شیخ مجتبی قزوینی بهره برد تا به مقامات والا در علم و اخلاق دست یافت. آیت الله تهرانی علاوه بر مهارت در فلسفه و تفسیر، در فقه و

اصول تبحر داشت و معتقد بود که حقیقت را باید از سرچشمه پاک و زلال کلام وحی و بیان معصوم گرفت. بُعد اخلاقی این عالم ربانی، نسبت به همه خصوصیات برجسته و ممتازی که داشت، بیشتر نمود پیدا کرده بود، چرا که در نهایت خضوع و تواضع و اخلاص میزیست و آداب تربیتی اسلام، حقوق اسلامی خانواده و حق کودک را دقیقاً مراعات می‌کرد. وی در مسائل اجتماعی و گره‌گشایی و حل و فصل کارهای مردم نیز بسیار کوشا بود و در این راه تلاش وافری از خود نشان می‌داد. آیت‌الله تهرانی در دوران دفاع مقدس، با وجود کهولت سن، بارها در جبهه‌های نبرد شرکت نمود و با پوشیدن لباس بسیجی و رفتن به خطوط مقدم جبهه، روحیه‌ای بسیار قوی و نشاطبخش در رزمندگان ایجاد می‌کرد. از این استاد اخلاق آثاری برجای مانده که فلسفه بشری و اسلامی، میزان المطالب در 2 جلد و آیین زندگی و درس‌های اخلاقی از آن جمله‌اند. سرانجام این عالم عامل در سوم آبان 1368 ش برابر با بیست‌وسوم ربیع‌الاول 1410 ق در هشتاد و پنج سالگی در مشهد مقدس جان به جان آفرین تسلیم کرد و در همان شهر به خاک سپرده شد.

* درگذشت ادیب، شاعر و مترجم شهیر معاصر، استاد «؛ابوالقاسم حالت» (1371 ش)

اشاره:

ابوالقاسم عبدالله فرد متخلص به حالت، در سال 1293 ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام دوران دبیرستان به شاعری روی آورد و وارد انجمن ادبی ایران گردید. ایشان از سال 1317 در هفته‌نامه فکاهی «؛توفیق» سردبیری را به عهده گرفت و تا 1330 به سرودن اشعار و نوشتن مقالات فکاهی پرداخت. ابوالقاسم حالت علاوه بر آن که با برخی جراید و هفته‌نامه‌ها همکاری می‌کرد، در اشعار غیر فکاهی نیز موفق بود. فعالیت‌های او بسیار گسترده و شامل سرودن شعر و ترانه، نویسندگی و ترجمه و... می‌شد. شعر فارسی در دوران معاصر، شاید کمتر کسی چون استاد حالت را به خود دیده باشد. وی در اشعار طنز و فکاهی، سرآمد طنز سرایان متأخر بود و بحر طویل را او ابداع کرد. حالت، شاعری قدرتمند و توانا و دانشمندی محقق و مترجمی زبردست و ماهر بود که به زبان‌های انگلیسی، فرانسه و عربی تسلط و آشنایی کامل داشت. او در سرودن انواع شعر از قصیده و غزل و مثنوی و قطعه، هنر خود را نشان داده و او را باید یکی از شعرای برجسته و نامور تاریخ ادبیات معاصر ایران به شمار آورد. استاد حالت، سراینده نخستین سرود ملی جمهوری اسلامی ایران بود که بیش از سیزده سال به گوش مردم ایران و جهان رسید. دیوان حالت، تذکره شاهان شاعر، فکاهیات حالت و دیوان ابوالعینک و... از جمله آثار متعدد این ادیب ایرانی می‌باشد. استاد ابوالقاسم حالت سرانجام در سوم آبان 1372 ش در هفتادو هشت سالگی بر اثر سکته قلبی دارفانی را وداع گفت.

8 ذی الحجه در گذر تاریخ

* روز ترویه

اشاره:

روز هشتم ذی‌الحجه، روز ترویه است. علت نامگذاری این روز به این جهت بود که در زمان حضرت ابراهیم(ع)، درصحرای عرفات آب یافت نمی‌شد به این جهت مردم برای رفع نیاز آب روز نهم، در روز هشتم، آب را از مکه به سرزمین عرفات حمل می‌نمودند. به همین جهت عده‌ای به هم می‌گفتند ترویه ترویه ترویه؟ آیا سیراب شدید؟

* حرکت امام حسین(ع) از مکه به سوی کوفه و قیام مسلم بن عقیل و شهادت هانی بن عروه در کوفه (60 ق)

اشاره:

امام حسین(ع) در پی خودداری از بیعت با یزید بن معاویه و خطر ترور امام حسین(ع) و انداختن ترور به گردن شیعیان، آن حضرت خطبه‌ی معروف را در مکه برای مردم ایراد فرمود و حج را به عمره تبدیل نمودن و همراه با 82 نفر از افراد خانواده از مکه به طرف کوفه خارج شدند و مکه را به قصد کوفه در عراق ترک کرد.

آن حضرت، چهار ماه قبل از آن، از مدینه زادگاه و محل زندگی خود به همراه جمعی از خاندانش به مکه آمده بود. در مدتی که امام حسین(ع) در مکه بود، با استفاده از حضور تعداد زیادی از زائران خانگی خدا در این شهر، توانست عده‌ی زیادی از مسلمانان را از ظلم و فساد حکومت یزید بن معاویه آگاه کند. در عین حال، به دلیل دعوت‌های مکرر مردم کوفه از امام و همچنین توطئه‌ی ترور ایشان در مکه توسط عاملان حکومت یزید، آن حضرت رهسپار کوفه شد. ضمن آن که ترک مکه در هشتم ذی‌الحجه که از ایام حج است، باعث جلب توجه بیشتر همگان به مخالفت امام با حکومت جابرانه‌ی یزید گردید.

از طرفی در همین روز 8 ذیحجه سال 60 هجری، مسلم بن عقیل با چهار هزار نفر در کوفه خروج کرد و با توطئه عبیدالله بن زیاد در همین روز آنان از دور مسلم پراکنده شدند و سپس در همین روز 8 ذیحجه سال 60 هجری هانی بن عروه در کوفه دستگیر شد و به شهادت رسید.

* یورش حکومت قرامطه بحرین به مکه و قتل عام حجاج خانه ی خدا (317 ق)

اشاره:

نذابوطاهر، رئیس حکومت قرمطی بحرین در حمله‌ای بی‌رحمانه به شهر مکه، پس از اشغال این شهر مقدس، حجاج را قتل عام کرد و اموال آن‌ها را به غارت برد. وی همچنین حجرالاسود، سنگ مقدسی را که بر کعبه نصب شده بود به همراه اموال و اسیران فراوان به بحرین انتقال داد. سرقت حجرالاسود، دنیای اسلام را در آن روزگار به شدت تکان داد و مسلمانان را خشمگین کرد. حجرالاسود، 22 سال در دست قرمطیان بحرین بود تا آن که در سال 339 ق باوساطت خلیفه‌ی فاطمی آن را به مکه بازگرداندند. فرقه‌ی قرمطیان، عقایدی انحرافی و سخت‌گیرانه داشتند به طوری که قتل مسلمانان مخالف خود را جایز می‌دانستند.

24 اکتبر در گذر تاریخ

- * پایان جنگ‌های 30 ساله مذهبی در اروپا پس از امضای معاهده «وستفالی» (1648م)
- * آغاز بحران شدید اقتصادی آمریکا موسوم به «وال استریت» (1929م)
- * آغاز به کار سازمان ملل متحد معروف به پارلمان جهانی و روز ملل متحد (1945م)
- * پذیرش ایران به عضویت سازمان ملل متحد (1945م)
- * ایجاد بازوی نظامی اروپای غربی و ارتش پیمان آتلانتیک شمالی ناتو (1950م)
- * وقوع بحران خطرناک موشکی بین آمریکا و شوروی بر سر کوبا (1962م)
- * روز ملی و استقلال کشور افریقای «زامبیا» از استعمار انگلستان (1964م)
- * پایان جنگ چهارم اعراب و اسرائیل موسوم به جنگ رمضان (1973م)
- * آغاز هفته جهانی خلع سلاح و توسعه (24 تا 30 اکتبر)
- * روز جهانی اطلاعات پیشرفته